

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/69/2021
Identifikačné číslo spisu: 1109240535
Dátum vydania rozhodnutia: 30.06.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Vladík
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1109240535.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu M. S. C., bývajúceho v O., M. O. XX, proti žalovanej Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Račianska 71, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 18 C 293/2009, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 29. mája 2020, sp. zn. 3 Co 76/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovaná nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom pre zmeškanie žalobcu zo 7. septembra 2017, č. k. 18 C 293/2009 - 149 v zmysle § 278 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) žalobu zamietol a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca sa na pojednávanie vo veci nariadené na 7. septembra 2017 nedostavil, hoci bol na pojednávanie riadne predvolaný. Predvolanie, v ktorom ho súd prvej inštancie poučil o následku nedostavenia sa vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie (§ 278 CSP) mu bolo doručené 21. apríla 2017. Žalobca svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami neospravedlnil. Na základe uvedeného žalovaná navrhla na pojednávaní dňa 7. septembra 2017 žalobu rozsudkom pre zmeškanie zamietnuť.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 29. mája 2020, sp. zn. 3 Co 76/2019 odvolanie žalobcu v zmysle § 356 písm. b) CSP odmietol s odôvodnením, že žalobca nedôvodne namietal nesplnenie zákonných podmienok pre vydanie rozsudku pre zmeškanie podľa § 278 CSP. Uvedený záver podrobne odôvodnil v bodoch 15 až 18 svojho rozhodnutia. V procesnej situácii, keď zákonné podmienky pre vydanie rozsudku pre zmeškanie podľa § 278 CSP boli splnené, treba v zmysle § 356 písm. b) CSP považovať odvolaním napadnutý rozsudok za rozsudok, proti ktorému odvolanie nie je prípustné (§ 386 písm. c) CSP). Žalovanej nárok na náhradu trov konania nepriznal, keďže jej v odvolacom konaní žiadne trovy konania nevznikli.

3. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podal včas dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“). V dovolaní citoval ustanovenia § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Dovolateľ uviedol, že vážne ochorel a od 21. septembra 2015 bol uznaný práceneschopným. Z uvedeného dôvodu sa nebol schopný zúčastňovať akýchkoľvek konaní, preto požiadal Centrum právnej pomoci o ustanovenie advokáta na zastupovanie v konaní, o čom upovedomil konajúci súd. Centrum právnej pomoci následne ustanovilo žalobcovi na zastupovanie v konaní Wilson & Partners s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribinova 6. Dovolateľ uviedol, že s uvedenou spoločnosťou nekomunikoval. Rovnako neúspešne komunikoval telefonicky aj so súdmi. Ďalej uviedol, že právnické spoločnosti ako Wilson & Partners s.r.o. by nemali byť podľa žalobcu zástupcami ex offio, ak sú sami zástupcami, resp. klientami (vzájomne) žalovaného štátu. Na základe uvedeného žiadal, aby dovolací súd zrušil v celom rozsahu napadnuté uznesenie odvolacieho súdu ako nezákonné a vec mu vrátil za účelom prejednávania odvolania, ktoré prejednať odmietol.

4. Žalovaná sa k podanému dovolaniu, ktoré jej bolo doručené 8. októbra 2020, písomne nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s ustanovením § 429 ods. 2 písm. a) CSP, že ide o dovolanie, ktoré spĺňa náležitosti stanovenej zákonom (§ 428 CSP), bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

6. Podľa Nálezu Ústavného súdu SR z 15. apríla 2021, sp. zn. III. ÚS 225/2020 je § 420 písm. f) CSP priestorom ochrany tých základných práv, do ktorých bolo zasiahnuté rôznymi nesprávnymi procesnými postupmi a rozhodnutiami. Podľa ústavného súdu je teda prieskum rozhodnutí, ktoré sú namietané z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia procesných noriem prípustný podľa § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd z obsahu dovolania vyvodil, že dovolateľ namietal nesplnenie formálnych zákonných predpokladov na vydanie rozsudku pre zmeškanie v zmysle § 278 CSP v spojení s § 356 písm. b) CSP.

7. Podmienky pre vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobcu sú zakotvené v § 278 a § 280 CSP. V zmysle nich sa vyžaduje, aby

- bola podaná žaloba o splnenie povinnosti [§ 137 písm. a) CSP];
- bol žalobca riadne a včas predvolaný na pojednávanie. Žalobca by nebol riadne predvolaný, ak by v predvolaní absentoval údaj o adrese súdu, o miestnosti, kde sa má pojednávať, alebo o termíne pojednávania, resp. ak by tieto údaje neboli správne. Včasnosť predvolania na pojednávanie treba vykladať v súlade s § 178 ods. 2, t. j. predvolanie musí byť doručené žalobcovi, resp. jeho zástupcovi spravidla najmenej 5 dní vopred;
- bol žalobca v predvolaní na pojednávanie poučený o následku nedostavenia sa, vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie. Podľa doslovného textu zákona sa dá vysloviť názor, že žalobca musí byť takto poučený v každom predvolaní na pojednávanie, a to bez ohľadu na formu, akou sa vykoná. Nestačí teda urobiť poučenie len pri jednom predvolaní;
- sa žalobca nedostavil na pojednávanie vo veci. Nezáleží na tom, koľké pojednávanie je vo veci nariadené. Znamená to, že aj keď sa žalobca (jeho zástupca) na predchádzajúcich pojednávaniach zúčastnil, avšak na ďalšom pojednávaní sa nezúčastní, je zákonný dôvod na vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobcu. Takýto dôvod však existuje len na tom pojednávaní, na ktorom sa žalobca nezúčastnil. Inak povedané, súd nemôže rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie následne s odôvodnením, že sa žalobca na niektorom pojednávaní nezúčastnil, ani keby to žalovaný navrhoval. Rovnako nie je dôvod na vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobcu, ak sa žalobca síce nezúčastní na časti pojednávania, ale skôr ako súd vyhlási rozsudok pre zmeškanie, sa žalobca na pojednávanie dostaví;
- žalobca svoju neprítomnosť neospravedlnil včas a vážnymi okolnosťami. Podmienka, že sa žalobca riadne a včas neospravedlnil, musí byť splnená v čase, keď súd rozhoduje o vydaní rozsudku pre zmeškanie. Súd nemôže prihliadať na skutočnosti, ktoré mu v tej dobe neboli známe;
- boli podmienky splnené u všetkých žalobcov, ktorí tvoria nerozlučné spoločenstvo (§ 77) alebo nútené

spoločenstvo;

- žalovaný, prítomný na pojednávaní, podal návrh na vydanie rozsudku pre zmeškanie.

Všetky podmienky pre vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobcu musia byť splnené práve na tom pojednávaní, na ktorom bol rozsudok vydaný (nezáleží, že boli splnené všetky podmienky pre jeho vydanie na inom pojednávaní, na ktorom súd takýto rozsudok nevydal).

Okrem podmienok stanovených zákonom pre vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobcu musia byť súčasne splnené aj všetky procesné podmienky (§ 161 CSP). Znamená to, že aj keby si žalobca nesplnil svoju zákonnú povinnosť dostaviť sa na pojednávanie, nemôže súd rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie žalobcu, ak konanie trpí takým nedostatkom podmienky konania, pre ktorý musí byť konanie zastavené, resp. ak žaloba trpí takými vadami, ktoré bránia pokračovať v konaní. Ak by napriek tomu súd rozsudok pre zmeškanie žalobcu vydal, existuje zákonný dôvod na podanie odvolania.

8. Po preskúmaní veci vyššie uvedených podmienok dovolací súd konštatuje, že formálne zákonné predpoklady na vydanie rozsudku pre zmeškanie v zmysle § 278 CSP v spojení s § 356 písm. b) CSP splnené boli. Uvedený záver odôvodňuje nasledovne:

- žalobca sa domáhal voči žalovanej náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 400 000 eur, a teda išlo o žalobu o splnenie povinnosti [§ 137 písm. a) CSP];

- žalobca bol riadne a včas predvolaný na pojednávanie na deň 7. septembra 2017 o 13.00 hod. s uvedením adresy súdu aj miestnosti, kde sa bude pojednávať (č. l. 145 súdneho spisu). Predvolanie, v ktorom ho súd prvej inštancie poučil o následku nedostavenia sa vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie (§ 278 CSP) mu bolo doručené 21. apríla 2017;

- žalobca sa podľa obsahu zápisnice nedostavil na pojednávanie vo veci (č. l. 147 súdneho spisu);

- žalobca svoju neprítomnosť neospravedlnil včas a vážnymi okolnosťami. Skutočnosti, ktorými žalobca v dovolaní odôvodňuje svoju neprítomnosť na pojednávaní (zdravotný stav, ustanovenie právneho zástupcu Centrom právnej pomoci) však nevyplývajú z obsahu súdneho spisu. Obsahom súdneho spisu je potvrdenie o dočasnej pracovnej neschopnosti žalobcu od 21. septembra 2015 s informáciou, že PN k 28. februáru 2017 trvá. Z obsahu spisu však nevyplýva upovedomenie súdu prvej inštancie o vážnych okolnostiach, pre ktoré sa žalobca nemôže dostaviť na pojednávanie nariadené na 7. septembra 2017. Súd nemôže prihliadať na skutočnosti, ktoré mu v dobe vyhlásenia rozsudku pre zmeškanie neboli známe. Rovnako nebolo súdu žalobcom oznámené, či a ako Centrum právnej pomoci rozhodlo o jeho žiadosti o poskytnutie právnej pomoci z 21.3.2017. Iba z obsahu žiadosti nemožno rozumne predpokladať vedomosť súdu či a kým je strana zastúpená v konaní. Navyše z obsahu žalobcovho vyjadrenia v dovolaní, že s advokátskou kanceláriou Wilson & Partners s.r.o. nekomunikoval vyplýva, že k naplneniu predpokladov pre poskytnutie právnej pomoci Centrom právnej pomoci určeným advokátom v zmysle § 12 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. nedošlo;

- žalovaná navrhla na pojednávaní dňa 7. septembra 2017 žalobu rozsudkom pre zmeškanie zamietnuť.

9. Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd konštatoval správne, že zákonné predpoklady na vydanie rozsudku pre zmeškanie v zmysle § 278 CSP splnené boli. Keďže dovolateľ napadol dovolaním vecne správne uznesenie odvolacieho súdu vydané v súlade s § 356 písm. b) CSP, dovolací súd dovolanie žalobcu ako nedôvodné zamietol (§ 448 CSP).

10. Dovolací súd žalovanej nárok na náhradu trov konania nepriznal, keďže jej v dovolacom konaní žiadne trovy konania nevznikli (§ 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP).

11. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.